

Súd: Okresný súd Košice okolie
Spisová značka: 7C/1166/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7515220131
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 09. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Kerecmanová
ECLI: ECLI:SK:OSKE3:2022:7515220131.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice - okolie sudkyňou JUDr. Evou Kerecmanovou v spore žalobcu V. G.ho, nar. XX.XX.XXXX, bytom H. X, Ždaňa zastúpeného JUDr. Petrom Majerníkom, advokátom, so sídlom Floriánska 16, Košice, IČO: 42 109 680 proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Generálna prokuratúra SR, so sídlom Štúrova 2, Bratislava, v konaní o náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci

rozhodol:

I. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 3.000,- eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy a úrok z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 3.000,- eur od 24.9.2015 do zaplatenia, všetko do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalovaného úroku z omeškania z nemajetkovej ujmy 3.000,- eur žalobu z a m i e t a .

III. Žalobcovi priznáva voči žalovanej nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100 %. O výške tejto náhrady bude rozhodnuté samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou podanou na Okresnom súde Košice - okolie (ďalej aj „súd“ alebo „ súd prvej inštancie“) domáhal voči žalovanej náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci v sume 1.753,23 eura titulom náhrady trov obhajoby v trestnom konaní a v sume 3.000,- eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy, zaplatenia úroku z omeškania vo výške 8,05 % ročne zo sumy 4.753,23 eura od 23.9.2015 do zaplatenia a náhrady trov konania. Žalobu skutkovo odôvodnil tým, že bol nedôvodne trestne stíhaný na základe nezákonného uznesenia o vznesení obvinenia pre trestný čin podvodu podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona z 19.3.2013 ČVS: ORP-9/DI-KS-2013 vydaného OR PZ Košice - okolie, OO PZ Bidovce, ktoré trestné stíhanie skončilo postúpením veci, pretože nešlo o trestný čin ale skutok, ktorý mohol byť priestupkom. Z dôvodu vznesenia obvinenia bol nútený zvoliť si advokáta za účelom obhajoby v trestnom konaní a trestným stíhaním mu bola spôsobená aj nemajetková ujma zásahom do jeho osobnostných práv, súkromného a rodinného života, nakoľko v obci B., kde vlastnil a prevádzkoval pizzeriu a jeho manželka lekárka, vzhľadom na nízky počet obyvateľov obce existovala všeobecná vedomosť o jeho trestnom stíhaní, ktoré trvalo 14 mesiacov, v obci na neho ľudia zazerali, ohovárali ho, stretával sa s posmeškami a v obyvateľoch obce pretrváva pocit, že je podvodníkom; trestné stíhanie tiež narušilo to jeho vzťah s manželkou a synom.

2. Okresný súd Košice - okolie rozhodol vo veci rozsudkom z 14.12.2020 sp. zn. 7C/1166/2015-82, ktorým žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1.753,23 eura titulom náhrady škody a úrok z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 1.753,23 eura od 24.9.2015 do zaplatenia, všetko do 30

dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.), žalobu zamietol v časti o zaplatenie sumy 3.000,- eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch a v prevyšujúcej časti žalovaného úroku z omeškania (výrok II.) a o trovách konania rozhodol tak, že žiadna zo strán nemá právo na ich náhradu (výrok III.).

3. Žalobca podal odvolanie voči výroku II. citovanému rozsudku, t.j. voči výroku, ktorým bola jeho žaloba čiastočne zamietnutá, majúc za to, že rozhodnutie vychádza z nesprávneho ustálenia skutkového stavu a právneho posúdenia veci a navrhol rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zmeniť a jeho žalobe vyhovieť eventuálne rozsudok zrušiť a vrátiť súdu prvej inštancie.

4. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) rozhodol o odvolaní žalobcu uznesením z 10.5.2022 sp. zn. 2Co/165/2021, ktorým zrušil rozsudok súdu prvej inštancie v časti výroku o zamietnutí žaloby o zaplatenie nemajetkovej ujmy s úrokom z omeškania a v súvisiacom výroku o nároku na náhradu trov konania a v zrušenom rozsahu vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že záver súdu prvej inštancie, že v príčinnej súvislosti s trestným konaním nevznikla žalobcovi nemajetková ujma, je pre nesprávnosť a neúplnosť skutkových zistení predčasný, založený na nesprávnej interpretácii v konaní aplikovaných právnych noriem, a pre nedostatok dôvodov, na ktorých súd založil tento názor, trpí rozsudok tiež vadou nepreskúmateľnosti. Uviedol, že aj keď možno súhlasiť so záverom súdu prvej inštancie, že žalobca nepreukázal existenciu príčinnej súvislosti medzi trestným stíhaním a obmedzením jeho podnikateľskej činnosti, nepochybne možno z jeho tvrdení vyvodiť negatívne prežívanie vzniknutej situácie, ohrozenie z následkov trestného stíhania, naštartenie vzťahov v rodine, nepriaznivé vnímanie osoby žalobcu obyvateľmi obce. Ak išlo o doposiaľ netrestaného jednotlivca a trestné stíhanie sa začalo bez toho, aby boli v prípravnom konaní zabezpečené dôkazné prostriedky preukazujúce naplnenie skutkovej podstaty trestného činu, samotné vedenie trestného stíhania zakladá nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, keďže niet pochyb, že už len hrozba trestného stíhania, podrobovanie sa úkonom trestného konania, sa negatívne odrazí na psychickej pohode jednotlivca a vnímaní jeho osoby okolím. Uložil súdu prvej inštancie v opätovnom konaní, vychádzajúc z výsledkov vykonaného dokazovania či na základe ďalších návrhov sporových strán vyhodnotiť, či iba samotné konštatovanie porušenia práva je dostatočne účinným a efektívnym prostriedkom na vyváženie tejto ujmy, vziať zreteľ na to, že za vedenie trestného konania je vždy zodpovedný štát, nie osoba, ktorá podala podnet na začatie takého konania, a v prípade ak zistí, že niektoré zo žalobcom tvrdených následkov súvisia s konkrétnym konaním iného subjektu nezávisle od vedenia trestného konania, obsahom jeho odôvodnenia musia byť konkrétne skutočnosti, ktoré takúto úvahu zakladajú, s rozlíšením dopadu takéhoto konania iného subjektu na život žalobcu od následkov, ktoré na jeho život malo samotné vedenie trestného stíhania. Zároveň uložil súdu rozhodnúť v opätovnom rozhodnutí o trovách celého konania vrátane odvolacieho konania.

5. Predmetom konania tak zostala žalobou uplatnená náhrada nemajetkovej ujmy 3.000,- eur s príslušenstvom.

6. Súd na návrh žalobcu doplnil dokazovanie jeho opätovným výsluchom, oboznámil sa s listinnými dôkazmi, ktoré sú obsahom súdneho spisu a zistil tento skutkový stav:

7. Žalobcovi bolo vznesené obvinenie pre prečin podvodu podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona uznesením povereného policajta Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Košiciach - okolie, odbor poriadkovej polície, OO PZ Bidovce z 19.3.2013, ČVS: ORP-9/BI-KS-2013 na tom skutkovom základe, že koncom mesiaca máj 2012 zobral od V. A., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom I. Č.. XX, okres Košice - okolie čelo pece na výrobu pizze s tým, že mu za uvedené zariadenie zaplatí sumu 300,- eur, čo sa však nestalo a za uvedenú pec nezaplatil, čím tak spôsobil V. A. škodu vo výške 300,- eur (citované uznesenie o vznesení obvinenia).

8. Žalobca podal voči vyššie citovanému uzneseniu sťažnosť 2.4.2013, ktorá bola uznesením prokurátora Okresnej prokuratúry Košice - okolie z 24.4.2013 sp. zn. 2Pv 64/13-5 zamietnutá ako nedôvodná (citované uznesenie o zamietnutí sťažnosti).

9. Prokurátor Okresnej prokuratúry Košice - okolie podal Okresnému súdu Košice - okolie na žalobcu obžalobu pre prečin podvodu podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona, ktorá bola súdu doručená 16.7.2013 (upovedomenie Okresnej prokuratúry Košice - okolie o podaní obžaloby z 11.7.2013, uznesenie Okresného súdu Košice - okolie z 25.9.2013 sp. zn. 4T 26/2013-58).

10. Okresný súd Košice - okolie uznesením z 25.9.2013 sp. zn. 4T 26/2013-58 odmietol obžalobu a vrátil trestnú vec prokurátorovi, nakoľko zistil závažné procesné chyby orgánov činných v trestnom konaní, zásadne spochybňujúce dôvodnosť postavenia obvineného pred súd, keď z výsledkov dokazovania v prípravnom konaní vyplýva len to, že medzi obvineným V. G. a poškodeným V. A. je sporné, či došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy, doposiaľ nebol stotožnený predmet kúpnej zmluvy - čelo pece, orgán činný v trestnom konaní nepreveroval obranu obvineného, ktorý tvrdil, že v čase, keď si mal údajne zobrať čelo pece, bola pec v pizzerii už postavená a napojená na komín, a preto čelo pece nepotreboval. Poukázal na to, že doposiaľ nič nebolo zisťované k subjektívnej stránke trestného činu teda orgány činné v trestnom konaní sa nezaoberali otázkou podvodného úmyslu obvineného v dobe keď mal údajne uzavrieť dohodu o kúpe čela, pričom samotné neuhradenie dlhu nie je ani nikdy nebolo trestným činom, uložil orgánom činným v trestnom konaní vykonať dokazovanie aj ohľadom výšky spôsobenej škody a ohodnotiť čelo pece znalcom ku dňu, kedy došlo k jeho prevzatíu obvineným (citované uznesenie Okresného súdu Košice - okolie).

11. Okresná prokuratúra Košice - okolie uznesením z 24.4.2014 sp. zn. 2Pv 64/2013-8806-22 postúpila trestnú vec Okresnému úradu Košice - okolie, Hroncova 13, Košice s odôvodnením, že vo veci nejde o trestný čin ale o skutok, ktorý by mohol byť priestupkom alebo iným správnym deliktom alebo by mohol byť prejednaný v disciplinárnom konaní. Predmetné rozhodnutie odôvodnila tým, že poverený príslušník vykonal vo veci skrátene vyšetrenie a zistil, že skutok sa stal, avšak znaleckým posudkom z odboru strojárstvo, odhad hodnoty strojových zariadení bola stanovená hodnota neuhradeného použitého výrobku - čela pizza pece k 30.5.2012 na sumu 152,93 eura a výška škody ku dňu, kedy došlo k prevzatíu veci obvineným t. j. k 30.5.2012 bola stanovená na 64,99 eur, teda konaním obvineného sa nenaplnila materiálna stránka prečinu, lebo škoda nedosiahla minimálnu hranicu 266,- eur (citované uznesenie Okresnej prokuratúry Košice - okolie).

12. Žalobca požiadal Generálnu prokuratúru SR o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a vyplatenie sumy 1.753,23 eura titulom náhrady trov právneho zastúpenia obhajcom v trestnom konaní a sumy 3.000,- eur titulom nemajetkovej ujmy spôsobenej mu nezákonným rozhodnutím listom z 19.3.2015, ktorý bol Generálnej prokuratúre SR doručený 23.3.2015. Generálna prokuratúra SR listom z 30.3.2015 postúpila žiadosť žalobcu o prerokovanie nároku na náhradu škody Ministerstvu spravodlivosti SR ako príslušnému orgánu. (žiadosť žalobcu o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody z 19.3.2015, postúpenie žiadosti Generálnou prokuratúrou SR Ministerstvu spravodlivosti SR z 30.3.2015). Ministerstvo spravodlivosti SR listom z 24.4.2015 vrátilo žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody Generálnej prokuratúre SR (list Ministerstva spravodlivosti SR z 24.4.2015). Generálna prokuratúra SR listom z 30.4.2015 opakovane postúpila žiadosť žalobcu o prerokovanie nároku na náhradu škody Ministerstvu spravodlivosti SR ako príslušnému orgánu (list Generálnej prokuratúry SR z 30.4.2015).

13. Z výpovede žalobcu bolo zistené, že išlo o jeho prvé trestné stíhanie a prežíval ho ťažko. Obaja s manželkou podnikali v tom období v obci B., ale nebývali tam. Manželka má v B. od roku 2009 doposiaľ otvorenú lekárňu a on v roku 2012 otvoril pizzeriu. Lekárňu a pizzeria boli na tom istom dvore. V Bidovciach boli teda dosť vážnymi občanmi. Jeho manželka je navyše rodáčka z B., každého tam pozná, oslovujú ju krstným menom. Po vznesení obvinenia za podvod mal s manželkou doma peklo. Hnevala sa, chcela aby to dal okamžite do poriadku, určitú domu sa s ním ani nerozprávala, mali tichú domácnosť. Aj syn, v tom čase vysokoškolák, sa ho pýtal, čo ukradol. Keď syna zastavili policajti, pýtali sa ho, či už je jeho otec v base, čo bolo tiež veľmi nepríjemné. Celú rodinu to zasiahlo. Znížil sa mu v dôsledku uvedeného obrat v pizzerii. Policajti z B. prestali brať u neho obedové menu, ľudia nechodili. Dievčatá z B., ktoré v pizzerii zamestnával, mu dali výpoveď. Báli sa robiť v pizzerii, kde je majiteľ zlodej. Sused sa ho pýtal, čo sa deje, ľudia sa pýtali. Musel to opakovane vysvetľovať. B. sú malou komunitou ľudí, ktorí sa navzájom poznajú, zdravia sa. Ľudia ho mali radi, urobil im pizzeriu a zrazu bol podvodník. Výrazné obavy mal aj v súvislosti s tým, že bol členom lesnej stráže, nosil zbraň, dvadsať rokov ako člen poľovného združenia bol poľovným hospodárom. Právnik mu vysvetlil, že keby bol odsúdený, prišiel by o všetko, o zbrane.

14. Podľa § 1 písm. a) zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení rozhodnom pre právne posúdenie veci účinnom od

1.1.2013 do 28.2.2019 (ďalej aj „zákon č. 514/2003 Z.z.“ alebo „citovaný zákon“), tento zákon upravuje zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci.

15. Podľa § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 514/2003 Z.z. štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti tohto zákona, pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím.

16. Podľa § 3 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. zodpovednosti podľa ods. 1 sa nemožno zbaviť.

17. Podľa § 4 ods. 1 písm. f) zákona č. 514/2003 Z.z. vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, ak škodu spôsobil štátny orgán podľa osobitného predpisu (§ 38 zákona č. 153/2001 Z.z. o prokuratúre) v občianskom súdnom konaní, v trestnom konaní alebo správnom konaní.

18. Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní.

19. Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z., ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

20. Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. právo podľa odseku 1 možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa.

21. Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku s príslušným orgánom podľa § 4 a 11.

22. Podľa § 16 ods. 4 prvá a druhá veta zákona č. 514/2003 Z. z., ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uspokojí iba jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti alebo ak príslušný orgán písomne oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde. Pri uplatnení nároku na súde, môže poškodený požadovať úhradu len v rozsahu nároku, ktorý bol predbežne prerokovaný a z titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný.

23. Podľa § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

24. Podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

25. Podľa § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ods. 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na

- a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie v ktorom žije a pracuje,
- b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo,
- c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote,
- d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

26. Podľa § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilným trestným činom podľa osobitného predpisu.

27. Žalobca sa podanou žalobou domáhal náhrady nemajetkovej ujmy 3.000,- eur spôsobenej mu nezákonným rozhodnutím - uznesením o vznesení obvinenia a následne vedeným trestným stíhaním, ktoré skončilo rozhodnutím prokuratúry o postúpení veci okresnému úradu, pretože vo veci nešlo o trestný čin ale skutok, ktorý by mohol byť priestupkom alebo iným správnym deliktom, teda ktoré skončilo inak než právoplatným odsúdením. O predbežné prerokovanie žalobou uplatneného nároku žalobca požiadal Generálnu prokuratúru SR, ktorá jeho žiadosť opakovane postúpila Ministerstvu spravodlivosti SR, tak ako je uvedené zhora a v dôsledku ich kompetenčného sporu predmetný nárok žalobcu ani jedným z týchto orgánov nebol predbežne prerokovaný.

28. Vykonaným dokazovaním mal súd hore uvedenými rozhodnutiami orgánov činných v trestnom konaní preukázať, že žalobcovi bolo uznesením povereného policajta OR PZ Košice - okolie, OO PZ Bidovce z 19.3.2013 ČVS: ORP-9/DI-KS-2013 vznesené obvinenie pre prečin podvodu podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona, voči ktorému žalobca podal 2.4.2013 sťažnosť, ktorá bola zamietnutá uznesením prokurátora Okresnej prokuratúry Košice - okolie z 24.4.2013 sp. zn. 2Pv 64/13-5. Následne bola prokurátorom Okresnej prokuratúry Košice - okolie podaná na Okresnom súde Košice - okolie 16.7.2013 obžaloba na žalobcu pre podozrenie zo spáchania prečinu podvodu podľa § 221 ods. 1 Trestného zákona, ktorú Okresný súd Košice - okolie uznesením z 25.9.2013 sp. zn. 4T 26/2013-58 odmietol a trestnú vec vrátil prokurátorovi pre zistené závažné procesné pochybenia. Následne bola trestná vec uznesením prokurátora Okresnej prokuratúry Košice - okolie z 24.4.2014 postúpená Okresnému úradu Košice - okolie, Hroncova 13, Košice, pretože nešlo o trestný čin ale skutok, ktorý by mohol byť priestupkom, iným správnym deliktom alebo by mohol byť prejednaný v disciplinárnom konaní. Dotazom na Okresný úrad Košice- okolie súd zistil, že ohľadom predmetného skutku voči žalobcovi priestupkové konanie vedené nebolo.

29. Zákon č. 514/2003 Z.z. zakladá objektívnu zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci, bez ohľadu na zavinenie, ktorej sa nemôže zbaviť. Neposudzuje sa teda správnosť rozhodnutia jeho orgánu z hľadiska, či pri rozhodovaní porušil právnu povinnosť a škodu zavinil. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonosti) začatia a vedenia trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania.

30. Predpokladmi vzniku zodpovednosti za škodu (nemajetkovú ujmu) spôsobenú nezákonným rozhodnutím sú: 1. právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda (nemajetková ujma) spôsobená, bolo právoplatne zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom (§ 6 ods. 1 citovaného zákona); 2. poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov (alebo sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré sa jeho podanie nevyžaduje), okrem prípadu, že škoda (nemajetková ujma) bola spôsobená nezákonným rozhodnutím, ktoré je vykonateľné bez ohľadu na právoplatnosť a nezákonné rozhodnutie bolo zrušené alebo zmenené na základe riadneho opravného prostriedku; 3. vznik škody (nemajetkovej ujmy); 4. príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a škodou (nemajetkovou ujmu).

31. Podľa ustálenej judikatúry, z hľadiska uplatnenia práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím podľa § 6 ods. 1 prvá veta zákona č. 514/2003 Z. z., má rozhodnutie súdu o postúpení veci podľa § 214 ods. 1 Trestného poriadku inému orgánu, ktorý prejednáva priestupky, rovnaké dôsledky ako zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia pre nezákonnosť príslušným orgánom (rozsudky Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 54/2011, 4Cdo 183/2009).

32. V prejednávanej veci je nesporné, že trestné stíhanie žalobcu bolo vedené na základe nezákonne vzneseného obvinenia, v dôsledku závažného pochybenia orgánov činných v trestnom konaní, ktoré pred vznesením obvinenia a podaním obžaloby nevykonali dokazovanie smerujúce k zisteniu, či bola naplnená skutková podstata prečinu podvodu, preto súd odmietol obžalobu, vrátil trestnú vec prokurátorovi, ktorý vec po doplnení dokazovania postúpil okresnému úradu prejednávajúcemu priestupky. Žalobca podal proti nezákonnému rozhodnutiu, uzneseniu o vznesení obvinenia, riadny opravný prostriedok, sťažnosť, ktorá bola prokurátorom okresnej prokuratúry zamietnutá. Nezákonným trestným stíhaním vznikla žalobcovi ujma, ktorej náhradu si uplatnil podanou žalobou.

33. Čo sa týka žalobcom uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch 3.000,- eur, na ktorú je potrebné hľadieť ako súčasť širšie chápaného pojmu škoda, súd dospel k záveru, že

samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadostučinením vzhľadom na intenzitu, trvanie a rozsah nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi, a preto podľa vyššie citovaného ust. § 17 ods. 2 až 4 zákona č. 514/2003 Z. z. priznal žalobcovi ním uplatnenú náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 3.000,- eur. Pri svojom rozhodnutí súd zohľadnil dĺžku trestného stíhania v trvaní 14 mesiacov, skutočnosť, že žalobca v období od vydania uznesenia o vznesení obvinenia t. j. od 19.3.2013 do 24.4.2014, kedy bola vec rozhodnutím prokuratúry postúpená okresnému úradu, bol povinný podrobovať sa úkonom trestného konania, predkladať argumenty na svoju obhajobu, po celú dobu žil s vedomím trestného stíhania, čo s hrozbou trestu spôsobovalo u neho psychickú záťaž, a to aj v súvislosti s vykonávanými funkciami poľovného hospodára a člena lesnej stráže, pre výkon ktorých sa vyžadovala jeho bezúhonnosť. Z výpovede žalobcu mal súd preukázané, že okrem tejto osobnostnej sféry bol poškodený aj vo sfére spoločenskej, keď v dôsledku trestného stíhania sa znížil jeho kredit u obyvateľov obce B., kde v čase trestného stíhania prevádzkoval X. a jeho manželka E.; vo sfére rodinnej, keď trestné stíhanie spôsobilo dočasné zhoršenie jeho vzťahu s manželkou a synom, napätie v rodine, a v neposlednom rade malo vplyv na jeho podnikateľskú činnosť, keď v dôsledku trestného stíhania poklesol počet jeho zákazníkov a tým obrat a zisk v pizzerii v Bidovciach a jeho zamestnanci dali výpovede.

34. Podľa § 517 ods. 1 prvá veta Občianskeho zákonníka dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní.

35. Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis (§ 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z.).

36. Podľa § 3 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka v platnom znení (od 1.2.2013 doposiaľ) , výška úrokov z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

37. Podľa § 16 ods. 4 posledná veta zákona č. 514/2003 Z. z., ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovanie nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr.

38. Podľa ustálenej judikatúry (rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7Cdo/339/2021, 4 Cdo/257/2019, 4Cdo/48/2017) štát je povinný nahradiť škodu vrátane nemajetkovej ujmy najneskôr do šiestich mesiacov odo dňa, kedy poškodený nárok riadne uplatnil podľa § 16 zákona č. 514/2003 Z.z. Márnym uplynutím tejto lehoty sa štát ako dlžník zo zodpovednostného právneho vzťahu (§ 489 Občianskeho zákonníka) dostáva do omeškania, a tak najneskôr od nasledujúceho dňa po uplynutí 6-mesačnej lehoty ho postihuje povinnosť zaplatiť poškodenému veriteľovi tiež úroky z omeškania. Ak štát oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, lehota omeškania mu plynie dňom tohto oznámenia. (§ 16 ods. 4 posledná veta zákona č. 514/2003 Z.z.)

39. Žalobca pred podaním žaloby na súd požiadal Generálnu prokuratúru SR konajúcu v mene štátu o predbežné prerokovanie žalobou uplatneného nároku listom z 19.3.2015, ktorý bol Generálnej prokuratúre SR doručený 23.3.2015. Zrejme z dôvodu kompetenčného sporu Generálna prokuratúra SR ani Ministerstvo spravodlivosti SR nárok žalobcu na náhradu škody predbežne neprerokovali. Šesťmesačná lehota na predbežné prerokovanie nároku uplynula 23.9.2015 (streda) a dňom nasledujúcim sa žalovaná dostala do omeškania s plnením. Preto súd podľa vyššie citovaných zákonných ustanovení zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 5,05 % ročne z priznanej náhrady nemajetkovej ujmy 3.000,- eur od 24.9.2015 do zaplatenia, tak ako je uvedené vo výroku I. rozsudku. Základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu teda k 24.9.2015 bola 0,05 % a úrok z omeškania je o päť percentuálnych bodov vyšší.

40. V prevyšujúcej časti žalovaného úroku z omeškania súd zamietol žalobu ako nedôvodnú.

41. Podľa § 232 ods. 3 druhá veta CSP súd na žiadosť žalovanej, odôvodnenú administratívnym postupom pri plnení, určil žalovanej na splnenie v rozhodnutí uloženej povinnosti lehotu 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

42. Podľa § 255 ods. 1 CSP súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

43. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

44. Podľa § 396 ods. 1 CSP ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

45. Podľa § 396 ods. 3 CSP ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvej inštancie v novom rozhodnutí o veci.

46. Žalobca sa podanou žalobou domáhal voči žalovanej náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci vo výške 4.753,23 eura s príslušenstvom pozostávajúcim z úroku z omeškania. Pre pomerné rozdelenie trov konania je rozhodujúci pomer úspechu a neúspechu v uplatnenej istine bez príslušenstva, ak príslušenstvo (úrok z omeškania) žalobca nevyčíslil vo svojej žalobe (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 27.11.2008 sp. zn. 6Obo 243/2007). Žalobca mal v uplatnenej istine plný úspech, úrok z omeškania v podanej žalobe nevyčíslil, preto mu súd podľa vyššie citovaného ust. § 255 ods. 1 CSP priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov prvoinstančného konania v rozsahu 100 %. Žalobca bol úspešný aj v odvolacom konaní, keď odvolací súd jeho odvolaniu v celom rozsahu vyhovel, a preto mu bola podľa vyššie citovaného ust. § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 a 3 CSP priznaná aj plná náhrada trov odvolacieho konania.

47. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku môže podať odvolanie strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané, do 15 dní odo dňa jeho doručenia, na Okresnom súde Košice - okolie, písomne, v troch vyhotoveniach (§ 355 ods. 1, § 359, § 362 ods. 1 CSP).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania, t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpisu a spisovej značky konania (§ 127 ods. 1, 2 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne /odvolacie dôvody/ a čoho sa odvolateľ domáha /odvolací návrh/ (§ 363 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť a odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364, 365 ods. 3 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodol vylúčený sudca alebo neprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (365 ods. 1 CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (365 ods. 2 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) v znení neskorších predpisov.